

Előfizetési ár
MAGYAR DOHÁNYUJSAG^{gy.}
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Megrendelés a kiadóhivatalban
 vagy utalvánnyal minden
 postahivataltal eszközölhető.
SZERKESZTŐSÉG:
 Budapest,
 VI., Podmaniczky-utca 1.

MAGYAR DOHÁNYUJSAG.

Előfizetési ár
MAGYAR DOHÁNYUJSAG^{gy.}
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Megrendelés a kiadóhivatalban
 vagy utalvánnyal minden
 postahivataltal eszközölhető.
KIADÓHIVATAL:
 Budapest, VI. Podmaniczky-utca 1. sz.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap

Megjelenik minden hó 1-én és 16-án.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal és az ország minden hirdetés-gyűjtő ügynöksége

Felelős szerkesztő és lapfőtudósító:
DARÓCZI VILMOS.

Hirdetések Negyed oldal 10 ft.; kisebb hirdetéseknél minden petit sor 4 kr.

TARTALOM: Majorsági dohánytermelés. Daróczi Vilmostól. — Levél — Ausztráliából. Lantay Ivántól. — Trágyázás és trágyaszerek. (Befejező közlemény) Irta: Herényi Gothárd Sándor. — Magtermelés. Daróczi Vilmostól. — A dohány kevertése. — Dohánybevéltési eredmények. — Az országos magyar gazdasági egyesület köréből. — Mezőgazdaságunk a párisi világi kiállításon. — Nemzetközi kiállítás Budapesten. — Kérdések és feleletek. — Irodalom. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Teljes tisztelettel felkérjük mindazokat, akik az előfizetést még eddig meg nem ujtották, hogy az előfizetési összeget mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

Azt hisszük, hogy az a csekély áldozat, melybe lapunk előfizetése kerül, bizonyára bőven megtérül azon szolgálatokban, a melyeket lapunk a termelőknek és a dohányügynek tesz, közhasznú működésével, — miért is egész bizodalommal fordulunk lapunk tisztelt olvasó közönségéhez, hogy kegyeskedjének lapunkat nemcsak saját részükről támogatni, hanem szomszédaik, ismerőseik, jóembereik körében is ajánlani, terjeszteni, hogy így még fokozottabb mérvben legyünk képesek a dohánytermelők érdekeit képviselni, és a dohányügynek javára lenni.

A szerkesztőség és kiadóhivatal.

Majorsági dohánytermelés.

Habár a jelenlegi szociálalista viszonyok mellett szinte merészség arról beszélni, hogy a dohányt majorságilag — az az házilag — kezeljük, s nekem, aki legjobban tudom, hogy a dohánytermelés egész éven át tartó folytonos munkát ad — amint azt éppen lapunk előző számában részletesen is elmondottam — eszemben sincs, hogy a majorsági kezelés is a termesztés teljes egészére érteném. — de a dohánytermelés okoszerű kezelésének minél hamarább való elérhetése végett legelső sorban is arra van szükség, hogy a dohánynyal való elbánás igazi szakértelemmel, czéltudatosan, tervszerűleg történjék, s ennek kivitele a termelőnél okvetetlenül bizonyos intelligenciát követel, amely — ha kell — végleg szakítani tud egyes régi slendrián szokásokkal és szívesen rászánja magát az okoszerűség által parancsolt és jónak bizonyult ujtásokra; — ezért volna szükséges és felette czélszerű a dohánytermelésnek kisebb területeken — mintegy példaadásként — majorságilag való kezelése, amelynek kivitelét én úgy képelem, hogy minden egyes nagyobb termelő, akinek például 40-50 hold s ennél is több termesztési területe van, ugyanazon talajból, amelyet feles kertészeinek kiad, tartson fel magának vagy 4-5 holdnyi területet, a dohánynak majorságilag, az az házilag való kezelésére.

Ezen a fentartott területen aztán mindenestre úgy kell végezni a termesztésnek minden munkáját, hogy a kertészeknek ez ugyszólván minta-telepe legyen, ahol alkalmuk legyen napról-napra látni tanulmányozni, elsajátítani az okoszerű kezelés minden részét, amit minden intelligens

gazda — még ha esetleg ő maga nem is lenne a termesztés titkaiba teljesen beavatva — éppen intelligenciájánál fogva könnyen és hamar képes lehet magáévá tenni. — természetesen olyan kivételeket értve itt, akik eddigelé nem fordítottak valami nagy figyelmet és tanulmányt a dohánytermelésre.

Magától értetődik, hogy az ily 4-5 holdnyi házilag való kezelésnek aztán valóban mintaszerűen kell történni, — mert ha véletlenül rosszabbul kezelnénk, mint a kertészek az ő saját területeiket, akkor célunknak éppen az ellenkezőjét érnenk el.

Nem értek én itt a házilag való kezelésnél holmi elméleti és tudományos kísérletezéseket, mert ezek végzése a felállítandó dohánykísérleti állomásnak és állami minta-telepeknek lesz a hivatása, — hanem azt kell tenni és úgy kell végezni mindent, ami már jönnek és czélszerűnek van kipróbálva és elismerve.

Nevezetesen — az elején kezdve a dolgot — a dohánytermelésre a legalkalmasabb talajt kell kiválasztani s azt a leg gondosabb megműveléssel előkészíteni, — (aminek egyébiránt a kertészek által kezelt földnél is éppen ilyennek kell lenni,) a melegágyat az eddig elért legczélsebb eredmények alkalmazásával készíteni, amelynek főköllékei: a humuszteljes tisztaföld, érett vegyes trágya, fajtisza mag s ennek sorbavetése, erős, egészséges, átdugdosott (pikirozott) palántáknak megfelelő sűrűen és oldott műtrágya öntözése mellett való kiültetése és a termesztés többi munkájának szintén a legokoszerűbben való végzése, úgy, amint azt lapunkban már igen gyakran részletesen előadtuk s a maga idején majd utolag elmondani fogjuk; — ha aztán

Szőlőtrágya-kompozíciót
 és szőlők alá való mindennemű műtrágyákat

elismert kitűnő minőségben ajánl

a „**Hungaria**“ műtrágya, kénsv és vegyi-
 ipar részvénytársaság

Budapest, Váci-körút 21. szám.

Részletes utasítást kívánatra ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

a kertész mindezt maga előtt látja, siker esetén bizonyára magáévá teszi és gyakorlatba veendi, mert látni fogja az eredmény nagy különbségét.

Ez az eszme — meggyőződés szerinti — fölötté nagy sikerrel és kétszeres haszonnal fog járni. Először ez által a gazdának is alkalmá fog nyílani, a termelés terén hasznos tapasztalatokat szerezni, — mert valljuk meg, hogy a gazda — tisztelet a kivételeknek! — amennyiben a dohánytermelést feles kertészekkel végezteti: ez okból nem igen fordított eddig erre figyelmet, vagy csak úgy nagyjából, felületesen nézett utána, s nem oly állandóan és mindenre kiterjedő gondossággal, amint ez a fontos termelési ág megkívánja és meg is érdemli.

De az illetén házi kezelés mellett maga a gazda is mindenre pontosan utána nézhet, s az elmaradhatatlan jó eredmény mindinkább fel fogja kelteni érdeklődését és később már valóságos passzióval, kedvteliséssel és egész szenvedélyvel fogja ezt a munkát végeztetni; — s az bizonyos, hogy ha egy intelligens magyar gazda, az ő leleményes eszével, egyszer már egészen ráadja magát: akkor mindig újabb és újabb meglepő dologra, hasznos tapasztalatokra fog rájönni, amelyeket kétségkívül a legjobb sikerrel fog alkalmazni és tökéletesíteni.

Ez az iskolája a szakértelem fejlesztésének, az okszerűség elveinek az életbe való átvitelének s ez a legbiztosabb módja a jó minőségre való termelés elérhetővé tételének, szóval ez az útja az általános haladásnak.

A mi a majorságiilag való kezelésnek területét illeti: ezt azért gondolám 4—5 holdban megállapítani, mert egy nagyobb gazdaságban, ekkora darab földnek házilag kezelését nem találom valami nehéz feladatnak.

A melegágyak készítését — kellő felügyelet mellett — a gazdasági cselédek a legrendesebben elvégezhetik, mert abban az időben még úgy sincsennek egyéb gazdasági dolgokkal elfoglalva, — a bevetés után, a melegágy gondozását egy havi béres jól elláthatja, s e mellett egyéb gazdasági dolgokat is végezhet, — a palánták ültetését azonban már begyakorolt és kellőleg kitanított dohányos munkásokkal kell végeztetni, saját szemünkkel meggyőződve róla, hogy valjon az ültetés mindenben helyesen és rendszeren történik-e? 5—6 jó munkás naponként egy kataszt holdat rendszeren be tud ültetni és ha az elültetendő palánta minden tekintetben a mi utbaigazításunk szerint lesz előállítva s a föld kellően elkészítve, akkor a jó gyökeres és műtrágya oldattal öntözött palánta bizonyára jól meg fog eredni, s nem igen lesz szükség a féregrágás és máskénti kiveszés hiányainak után pótlásra, a gyakori foltozásra.

Ez a bevezető munka; — a következő többi dolog végzése sem ördögi mesterség; — úgy hogy ezen eljárás által többszörös cél és jó eredmény lesz elérve és én teljes biznysággal merem állítani, hogy ezen újításnak életbe léptetése a termelőnek gazdagon ki fogja magát fizetni.

Nagyon szeretném, ha a termelő urak, ezt a felvetett eszmét — t. i. egy 4—5 holdnyi területnek majorságiilag való kezelését — megszivelnék és a saját jól felfogott érdekében már az idén megvalósítanák, életbe léptetnék. Bizton hiszem, hogy már az első év bőven éreztetné a feles kertészekre jótékony hatását és ez a rendszer olyanok fog bizonyulni, amelyet maguk a termelők fognak majd legjobban méltányolni.

Daróczi Vilmos.

Levél Ausztráliából.

Melbourne, (Ausztrália)
feladatott 1897. december 23.,
(érkezett 1898. január 30.)

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Fogadja őszinte köszönetemet, kéréssem teljesítése körüli szives előzékenységéért. Ugy a báró Natoprt művét, valamint a felfedezéseit tárgyaló cikkeket még éppen idejében vettem, hogy a dohány évelőségére vonatkozó rendkívül érdekes kísérleteket, itt, a hazaitól különböző égjajlat alatt megtehessem.

Mint hogy ezen boldog országban semmiféle törvény sem létezik, ami a kísérletezésektől visszatartathatna: nagyobb területet hagytam meg tehát e célra. Most itt tavasz végén vagyunk, s nagy érdeklődéssel nézem a nagyszerű eredményt.

Összegyűjtve az összes adatokat, a melyeket jeles lapjából meritettem, azokat egy Melbourne-i vezérlapban közzétettem, hivalkodva egy magyar honfitársam érdemes felfedezéseivel, és felszólítottam a termelőket hasonló kísérletek tételére.

Az itteni kormány kísérleti telepén — mely egy amerikai szakember igazgatása alatt áll, aki különben az amerikai szaklapokból nagyjában már szintén értesülve volt felfedezéséről és a legjobb véleménynyel van róla — szintén meghagyott mintegy másfél holdnyi terület, a kísérletezés céljára.

Egy nagy ellensége van itt a dohánynak az úgynevezett „Blue mould”, mely a palántákat úgy a melegágyakban, valamint kiültetve fölötté veszélyezteti. Ez a dohánybetegség, a mely odahaza nem fordul elő, rendszeren nedves időszakban szokott kiütni a palántákon és oly rohamosan terjed, hogy 8—10 nap alatt egész ültetvények termését elpusztíthatja.

Először is az alsó leveleken vehetünk észre lencse nagyságú kékesbarna foltokat, amely fekély fokokként tovább terjedve, megtámadja a felsőbb leveleket, míg rövid néhány nap alatt az egész palánta mintegy el van rohadva. Ha ez a betegség egyszer kiüt rajtok: nincs orvosság, amely megmenthetné a palántákat.

Mindeddig hiába fáradtak a termelők ez ellen védekezni, eddig még ellenszert sem tudtak találni, úgy annyira, hogy ahol ez fellép, az egész termés menthetetlenül el van veszve.

Éppen a jelen évben oly szerencsétlen csapás érte a környéken levő összes termelőket, hogy mérfelekre nem lehetett egyetlen palántát sem kapni, még jó pénzért sem.

Ily körülmények között, mondhatom, nagy szenzációt keltem, mintegy 4 holdnyi, nagyszerűen fejlődő dohánynövényeimmel, melyeket a mult évről hagytam meg, kísérletezés végett.

A „Blue Mould”-nak még nyoma sincs ezeken az erős, kifejlődött palántákon.

Természetesen tisztán az Ön korszakalkotó felfedezésének köszönhetem ezt a kiváló eredményt.

A kormány kísérleti telepén, a dohánynak szánt 20 holdat tengerivel vetették be; — az amerikai „Expert”, minden tudományával és mintegy 40 éves praxisával, szintén tehetetlen ezen csapás ellen.

Örömmel szítek tehát tudomására hozni felfedezésének ezen újabb diadalát, mely egész Ausztráliát rohammal vette be, — s magam ismételt köszönetemet nyilvánítom kiváló előzékenységéért, hogy a velem közölt ki-merítő adatokkal lehetővé tette ezen eredmény elérhetését.

További kísérleteimről, ugyszintén mások kísérletezéseiről is, kötelességemnek fogom tartani, mindenkor kimerítően értesíteni.

Másodéves dohánypalántáim igen szép fejlődésnek indultak, minden betegséggel, vagy rovar pusztítás nélkül.

Kísérleteket tettem a dugványozással is, a melylyel szintén szép eredményt értem el, mert a dugványokból kifejlett palánták sokkal szebbek, erősebbek, mint a csak most kiültetendő melegágyi palánták, s a „Blue Mould” eddig nem jelentkezett rajtuk.

Sajnálom, hogy ezuttal rövidsége vagyok utalva, de elfoglaltságom nem enged, hogy jelenleg kitérjek néhány — önököt, odahaza érdeklő dologra; — de reményem, hogy legközelebb azon örvendetes helyzethen leszek, hogy az itteni dohánytermelési viszonyokról bővebb tudósítást küldhetek.

Ismételt köszönetem kifejezésével maradtam, hazafias üdvözetem nyilvánításával és kiváló tisztelettel

Lantay Iván.

Trágyázás és trágyaszerek.

Irta:

Herényi Gothard Sándor.

(Befejező közlemény.)

A trágyakezelés mesterséges fejlődésével a legutóbbi időben kifejlődött a műtrágyák alkalmazása is.

Ennek első csiráját a hatvanas években találjuk, mikor a czukorgyárak által az általuk mellékterményként előállított spodiummal kezdték meg a műtrágyázást.

Azután a drága guanók korszaka következett, melyet a meddő csontlisszettel való trágyázás követett.

A műtrágya-gyártás hazánkban oly lendületet nyert az utolsó pár évben, miszerint nem csak a felmerült hazai keresletet elégíti ki, de még exportálunk is. Ámbár a műtrágya kivitele majdnem oly veszteségnek tekintendő egy országra, mint az egyes gazdaságra a szalmaeladás. Kész növénytápszert mindig itthon kellene értékesítenünk. A mi a foszforsavas trágyákat illeti, a tengeren túlról való nyers foszfátoknak olcsó behozatala és itthon

történi feltárása kimeríthetetlen forrását képezi a műtrágyanyerésnek. Tehát kész műtrágyák behozatalára nem szorulunk. Különösen haladó állattenyésztésünk miatt az állati csontból készült, épen úgy ezzel teljesen egyenértékű ásványi eredetű csontkőzetekből és foszforitekből készült mindenemű szuperfoszfátok bármily mennyiségben állíthatók elő itthon. Meglevő gyáraink a mai szükségletet fedezni képesek. Az utóbbi időben, főleg az 1897-ik évben beállt roppant mérvű öltött versengés, a vízben oldható foszfoszav árát 27–28 krajczáról 21–23 krajczárra nyomta le, melyben már a zsákolás és vasúti szállítás költsége is bennfoglaltatik.

Ezen óriási árhanyatlás mérhetlen nagy egyoldalú előny a gazdáknak, mert a műtrágyát a csökkent gabona-árakkal párhuzamban olcsóbban viszik. De gyáraink a mai vasúti tarifák mellett jóformán önköltségen adják a szuperfoszfátokat és válságos helyzetbe sodortattak. Eddig is megszűnt már a szegedi műtrágyagyár. E körülmény okozata az lesz, hogy vagy kartellirozni kell a gyárnak és fel kell emelni az árakat, vagy beszüntetni a gyártást. Mind a két mód a gazdák óriási kárával történhetik csak. Az egészséges megoldás volna úgy a nyers műtrágya-anyagoknál, nyers foszforitoknak stb., mint a kész műtrágyának oly olcsó szállítási díjszábat adni, mely vasutaink önköltségének határán jár. A közlekedési eszközök így sem vesztenenek, mert egy métermázsa műtrágya után kedvező viszonyok közt két-három métermázsa gabona vagy tízszor annyi csukorrépa terem. Ezen mezőgazdasági árut pedig végre is a közlekedési vállalatok kapják vissza szállítási végett.

Sajnos, hazánk vasérczei nemcsak foszfor-savban szegények, de majdnem foszfor-savmentesek, így hazánkban tekintetbe vehető Thomas-salak-gyártás nem fejlődhetett. A gömöri kohók által dolgoztatik fel egyedül foszfor-savas vasércz és itt van alkalmazva a Thomas-eljárás. A gömöri salak igen magas foszfortartalmu, de nem oly mérvben citraban oldható, mint a külföldi salak. A gazdáknak pedig citraban oldható foszfor-sav kell, mert a növények csak ezt képesek felvenni.

Összes Thomas-salak szükségletünket tehát külföldről kell behoznunk. Importálunk első sorban cseh Hoyer-mann-féle salakot, német salakot, továbbá még angol eredetű salakot is.

Sajnos, ujjában a nagy kereslet miatt a Thomas-salakot Martini-salakkal hamisítják, mely szintén gazdag foszfor-savtartalmu, de foszfor-sava oldhatatlan és így teljesen hasznavehetetlen.

A Thomas-salak ára is csökkent, de nem azon mérvben, mint a szuperfoszfáté. Tehát ma a szuperfoszfát hasonlíthatatlanul olcsóbb és értékesebb, mint a Thomas-salak. Kivánatos tehát a belföldi szuperfoszfát-gyártás fokozása, miáltal hátrébe szorul a kevesebb értékű külföldi salak és emelkedik hazai iparunk, a gazdák pedig megbízható olcsó műtrágyához jutnak, éppen foszfor-sav alakjában, melyben a magyar

föld minden nélkülözhetetlen növénytápszert közt a legszegényebb.

Az állam feladata versenyképessé s lehető legolcsóbbá tenni a műtrágya gyártás, a mit az érintett módon teljes mérvben elérhet. De ez a fontos feladatnak csak egyik oldala.

A másik oldal társadalmi uton oldandó meg. Ez főképp a gazdasági egyesületek feladata, mely abban kulminál, hogy meg kell értetni, meg kell ismertetni a néppel a műtrágyák okszerű alkalmazását és azok szembeszökő anyagi hasznát. Követendő példa erre a Vasmezei gazdasági egyesületnek, e téren kifejtett hatalmas működése. Ezen egyesület 5000 tagja részére 1885-ben egy waggon, 1896-ban 100 waggon műtrágyát adott el. Két irányban működik. 5000 példányban megjelenő közlönye által ismerteti a műtrágya alkalmazását, úgy, hogy azzal az olvasni tudó paraszt is mind tisztában van. Ez a szellemi uttörés.

Továbbá roppant nagyban, száz waggonszámban vásárol, miáltal az elérhető legolcsóbb áron szerzi be a műtrágyát. Chilisalétróra kötéseket csinál már ősz-szel, mikor anak ára mázsásként egy-két forinttal olcsóbb. Műtrágyarakárokat tart nemcsak székhelyén, de mindazon főbb pontokon, hol a műtrágya alkalmazása legindokoltabb, a hol ennek következtében leginkább fogyasztatik.

Az a kisgazda, a ki csak egy métermázsa műtrágyát vehet, éppen azon áron kapja meg azt, mint a nagybirtokos, kinek tíz waggonrakomány a szükséglete. Ezen az uton terjedt el a műtrágyák alkalmazása Vasvármegyében annyira, hogy ma évi fogyasztása négyszáz waggon-rakományra tehető, miáltal a nyerstermelés úgy a gabonafélék, mint a csukorrépa termelése terén óriási mérvben fokozódott.

A magyar gazdák haladó szelleme tehát nemcsak a termelést emelte az eddig alig termő vagy éppen terméketlen területeknek termővé tétele, a termésátlagok igen tetemes mesterséges emelése által, de egyttal egy új és még egy évtized előtt nem ismert termelési ágat teremtetett az ipar terén is a műtrágya gyártás bevezetése, újból való megteremtése által.

Tudományos kísérletek, ezer és ezer gyakorlati próba igazolta, hogy hazánkban a növénytápszerek közül a nitrogén-kellőleg pótolható okszerű istállótrágya-termelés és kezelés, továbbá az ugynevezett nitrogén-gyűjtő növények termelése által.

Káliban gazdag a magyar talaj, főleg őszszes agyag- és vályog-talajunk. De a magyar termőföld általában szegény lévén foszfor-savban, ezen speciális műtrágyaféle alkalmazása roppant horderővel bír termelésünk fokozásában és így a foszfor-trágyáknak megmérhetetlen jóvája van. A magyar gazda roppant előnyben van, főleg német szomszédainkkal szemben, azon körülmény folytán, hogy kálit a legtöbb esetben nem kell vásárolnia, hanem az istálló-ganéj kiegészítése megfelelő foszfor-sav-trágyák által a termést renkívüli mérvben fokozhatja, ott, a hol a talaj és a klíma ennek alkalmazását indokoltá teszi.

A magyar gazda intellektuális ereje megnyilatkozott abban is, hogy azonnal el tudta sajátítani a modern mezőgazdasági szaktudomány vívmányait és annak tanítását a gyakorlatba vitte át. 1837 óta hazánkban nyolcz önálló mű jelent meg a trágyázás- és műtrágyázásról, melyek a gazdaközönség közt főleg a legutóbbi időben elterjedvén, a legkorszerűbb tanok hirdetői lettek. Szaklapjaink száz és száz szakszikkben hirdetik a tudomány vívmányait, melyek véghatása az, hogy az emberiség főtáplálékát képező kenyér, a lehető legolcsóbbá és mindenki által hozzáférhetővé lett.

Magtermelés.

Mindig feltűnőbb alakban jelentkeznek bizonyos igen nagy fontosságú bíró dolgok, a melyek akadályt gördítenek az okszerű dohánytermelés haladása elé. Ezek közé tartozik első sorban a jelenleg használatban lévő dohánymag is.

Az igazi jellegéből kivetkőzött mag valóságos fáuma dohánytermelésünknek, habár ezen a téren is tétettek már némi intézkedések eme nagy baj kevesbbitésére. Szándékosan használom a kevesbbités kifejezést, mert e részben még a legkisebb siker éretett el ez ideig. Annyira el van harapózva országzerte ez a kórság, hogy ezt már csakis mélyreható és rendkívüli intézkedésekkel lesz lehetséges orvosolni s első sorban a felállítandó kísérleti telepek lesznek hivatva ezt a nagy munkát végrehajtani, a mely ha sikerülni fog: ez lesz a legbiztosabb lépés, a magyar dohánytermelés igazi okszerűségének alapját lerakni, régi jó hirnevét újra visszaszerezni, sőt azt még sokkal jobbá tenni, mint régentén volt.

Többször említettem én már azt, hogy a jelenleg használatban lévő dohányok fajjellege az eredetétől mennyire eltérő lett s mily sokféleképpen elszaporodott és még folyvást szaporodik. mert lépten-nyomon látni egyes fajokat az alak, szövet, borda, sőt szín és más egyéb tekintetben való elváltozást, megdurvulást, elfajzást, — ellenben csak ritka esetben látjuk azt, hogy egyes helyeken a dohányok finomabb szövetűek lesznek, mint pl. ez a szolnoki tisztai dohányokon helyenként észrevehető, a melyek most már egészen megszépültek, s meglehetősen égessel bíró, finom tapintatu dohányokká lettek, a miből azt a következtetést lehet levonni, hogy eme dohányoknak előnyére vált az elfajzás, mert ma sokkal jobbák, mint eredetileg a milyenek voltak. Nem tudom: a véletlenség, vagy a céltudatos szándékoság eredménye-e ez, de minden esetre jó, — s ha az ott jelenleg alkalmazásba vett dohánymagvak nagyrésze további helyes és okszerű kezelésben fog részesülni: akkor a dohányfajnak illetően megváltoztatása — akár véletlen, akár szándékos legyen az — bizonyára helyes mederbe lesz terelve; — ámbár a pesti és általában az ugynevezett tisztai körzetekben találatnak olyan dohányok is, a melyeket alig lehet megjavítani, — egyébiránt ilyenek más körzetekben is találhatók, pld. Bihar megyében is, sőt Szeged és Fegyély-

háza vidékén is, a hol olyan dohányok is akadnak, a melyek a rossz tisztainál is rosszabbak.

Nem szükséges ugyan dohányainknak elfajzását bizonyítani, azonban mégis felhozok néhány olyan körülményt, amely a baj létezését és orvoslásának szükséges voltát kétségtelenné teszi.

Nézzük meg országszerte a kerti és muskataly dohányokat, a melyeknek bizonyos kiváltságos jellegű illat, szín és nagyság képezi a feltűnő ismertető jelet, s aki ezeket a dohányokat a maguk eredeti jellegében ha csak némileg ismeri is: az — laikus létére is — könnyen felismerheti ezekben ma már a faj és jelleg változását, degenerálását, s kézzelfoghatólag demonstrálhatja, hogy minő átalakulások mentek át, — illatjuk csökkent, színük változott, s a mi fő: leveleik terjedelmes nagyságúakká lettek, úgy hogy csak beható megvizsgálás útján találunk bennök az eredeti faj némi hasonlatosságára.

Vannak ugyan még olyan vidékek, ahol ezek a dohányok meg tudták tartani faj jellegüket, ami főleg annak tulajdonítható, mert más fajta dohányok ott nem termeltettek s így az elfajzásra az alkalom nem volt annyira kínálkozó. Az ilyen helyekről, az ily elfajzástól megőrzött dohánymagvakat a megfelelő talajokra tovább kell dédelgetni és azután a jövődeki tisztek felügyelete alatt ezeket a magvakat kell terjeszteni.

A dohánymag egyik főtenyezője annak, hogy a minőség javítására a legnagyobb befolyást gyakorolja. Nemesíteni kell tehát a magot, azután pedig kitűnő gondozás és művelés mellett olyanná fejlesztetni, hogy az hibátlan, teljesen érett és tökéletesen kifejtett legyen. s aztán az ilyen magból korai palántát nevelni s azt a megfelelő talajban minden tekintetben okszerűen kezelni és a további kellő elbánásban részesíteni: akkor kétségtelen, hogy fenyves eredményt fogunk elérni.

Ha mi odajutunk, hogy dohánymagvainkat régi, eredeti jellegükre visszavezetjük, sőt egyesek még mesterségesen nemesítve is lesznek, a megfelelő talaj- és éghajlati viszonyokhoz arányosítva, s az így nyert dohányok további termelése és kezelése — amely már is a helyes kerékvágásba került — remélhetőleg nem sokára mint: aszerü lesz: elképzelhető, hogy ilyformán olyan dohányok birtokába fogunk jutni, amelyért az egész világ irigyelni fog bennünket; mert az elvitáztatatlan tény, hogy mi Európának egyik leghivatottabb dohánytermelő országa vagyunk, s valószínű vétkes hanyagság lenne ezt a körülményt ki nem aknázni akkor, amidőn rá vagyunk utalva, hogy hazánk földművelő jellegének és fajunk fentartásának biztosítására, minden kínálkozó módot megragadjunk.

Daróczi Vilmos.

A dohány kevertsége.

Napról-napra jobban bontakozik ki az általános felismerése annak, hogy minő óriási hiba, a dohányoknak kötegeiben való nagymérvű kevertsége.

Ez hozta dohányainkat a külföldről rossz hirbe, — mert a dohányoknak ez a kevert állapota nem csupán azt a hátrányt képezi, hogy egy csomóban különböző gyártási célokra való anyag van, amit nem lehet elkülöníteni és így majdnem egy alkalmazhatatlan anyagot képez, — azonban még hogyha ezt figyelmen kívül hagyánk is, van ennek az összekeveredésnek még más igen káros befolyása is, nevezetesen az, hogy bizonyos levelek, amelyek penészes, rothadó, vagy más nyirkos alakban vannak a csomóban, ezek a többi leveleknek is kellemetlen ízt adnak, ami aztán az egész csomót inficiálja; — de a főhiba az, hogy a kevert csomóban sok jó anyag kárba vész, amelyet gyártmányainknál célszerűen lehetne felhasználni, s amelyek helyébe a külföldről kell dohányokat importálni, részben talán rosszabbakat, mint a mi dohányaink lehetnének, és amely kivételünk részére nagyon kelendő cikklit szolgáltatna, mert gyártási céloknak megfelelő anyagot sokat lehetne a külföldre exportálni, így pedig — amint dohányaink jelenleg nagyrésztben összeállítva vannak, csak mint a legolcsóbb vágni való anyagot — potom áron és korlátozott mennyiségben lehet kivételre felhasználni.

Minden termelő előtt eléggé világos lehet, hogy ez — így amint van — nincs rendén.

Nekünk tehát oda kell törekedni, hogy — amint már számtalanszor elmondtam — dohányaink összeállítása legyen a termelőnek első és legfontosabb cselekménye. Ezt — akár akarja akár sem — meg kell hogy tanulja és begyakorolja, mert másként az egész termelésnek idővel semmi czélja nem lesz.

A termelő gazdának még egyéb megfigyelésekre is ki kell a gondját terjeszteni, amelyek közül különösen a fermentálásból igen sok gyakorlati tanulságot meríthet.

Ennél a műtétnél látni fogja, hogy a dohányok a szerint fermentálnak, amint azok összeállítva lettek.

A sovány, kifejtetlen dohány csak vajmi keveset változik, a nedves, tulnyirkos, éretlen dohány rosszul képződik, részben megpenészedik és elrothad; ellenben az érett, jól kezelt dohány kedvezően fermentál, egyenletes szép színt és ruganyosságot nyer.

Mindezeket látni, megfigyelni, tanulmányozni kell a termelőnek, hogy ezekből is okuljon és tanulja meg azt, hogy csakis a helyesen kezelt dohánynak van meg a kellő értéke.

Dohánybevéltási eredmények.

Az országszerte folyamatban lévő dohánybevéltás eddigi eredményeiből mindinkább nyilvánvalóvá lesz, hogy az 1897. évi dohánytermés, az ország nagyrésztben kedvezőleg sikerült, mert a bevéltás a do-

hányokat általában véve nemcsak a jó minőségű osztályzatba sorolja, hanem egyuttal azt is kiünteti, hogy a termelők a nagyobb termésátlagok következtében jobb jövedelmet kaptak, mint az 1896/97-ki campanyban. Ezen örvendetes eredmény után a termelők mindenestre azon lesznek, hogy a jövőben még kedvezőbb viszonyok közé emeljék a dohány minőségét és remélhetőleg a mennyiségre is befolyással lesz a jobb minőségű palánták kiválogatása.

Egyes helyekről a következő jelentéseket közölhetjük:

Nagy-Szénás (Békésmegye), január 15. A vidék dohánytermését, kivált mennyiségileg, jónak jelzik a dohánytermelők, mert az átlagos eredmény, a mit elérték, 10 métermázsza körül ingadozik. A termelők azonban a tulságos száraz időben a dohánysimitással alig bírtak megküzdeni, ez okból a minőség némi hátrányára egyes gazdák károsodtak. Olcsóbb, illetve alacsonyabb árakat bírtak elérni. A termés jó sikere azonban bizonyára hozzá fog járulni ahhoz, hogy a gazdák a jó minőségű dohánypalántákra ezentul még nagyobb súlyt fognak fektetni.

Nagy-Atád (Somogy megye), január 15. Az e hó 3-án Barcsan megkezdett s azóta folyó dohánybevéltás szép eredményeket mutat fel, mert a beszállított dohány igen szép és jó minőségű s árán nézve is többnyire kielégíti a termelőket. A sikeres forgalom és a termés kielégítő eredményéből azt lehet következtetni, hogy jövőben a dohány termelését még szakszerűbben fogják üzni a somogyiak.

A budapesti körzetben azonban — az országszerte mutatkozó eredménytől eltérőleg — a mult évi termés, több helyt nem éppen sikerültnek mondható, mert az ültetések után beállott gyakori esőzések folytán a dohánynövények hirtelen fejlődtek és későbbben, az érés idejeikor, ugyancsak a gyakori esőzés, a kellő időben való megérést annyira megakadályozta, hogy sok, részben túlérett, részben pedig éretlen dohány kerül bevéltás alá.

Ehhez járul, hogy az őszi száraz időjárás mellett, a dohányok hirtelen száradván, visszatetsző színűek, foltosak és érdesek, ezenkívül pedig sok égett (törös) fordul elő.

A november havi száraz időjárás folytán, a bevéltáshoz berendelt termelők a csomózást a mult hó utolsó hetéig sem tudták befejezni, úgy, hogy e miatt a bevéltás csak lassan halad.

Ebből kifolyólag kitűnik, hogy indokolatlan a termelőknél azon kérése, hogy a nehéz levelek bevéltása december hóban vegye kezdetét, mert — mint a folyó évben is — a csomózást még január végéig sem képesek befejezni.

Jól égő szép világos anyagot a budapesti körzetben Tápió-Szele és Mikebuda község termelői szolgáltatnak. Az eddig átadásra kerültek közül említésre méltók különösen az ifj. Benedikty Gyula, Kűszler Henrik, Muzsik Gyula, Kohn Adolf, Viczián Albert és Geréby Imre és mások dohányai. Az ifj. Unger Alajos dohányja is gondos, jó kezeléssel tanuskodik.

Az általános átlag, az összmennyiségre nézve — a hasznavehetetlen kivételével — a január 22-éig terjedő utolsó beváltási kimutatás szerint:

a budapesti körzetben	15	55	kr.
az érsekújvári	20	48	"
a barcsi	15	23	"
a szuloki	14	58	"
a faddi	14	38	"

A legértékesebb dohányt — mint az átlagár is mutatja — Érsekújvár szolgáltatja, — ezen kívül igen értékes volna a szuloki gyártási anyag is, ott azonban a kezdetleges és hanyag kezelés folytán az átlagár igen csekély.

Az országos m. gazdasági egyesület köréből.

Meghívó

az OMGE. dohánytermelési bizottságának 1897. február hó 3-án (csütörtökön) délután 4 órakor a Közelken tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. A bizottság megalakulása: elnök, esetleg alelnök választása.
2. A m. kir. dohányjövődék 1896. évi statisztikája.
3. Kerpely Kálmán tanár előadása Németországban tett dohánytermelési tapasztalatairól.

Gróf Desseffy Aurél,
az OMGE. elnöke.

Gazdasági előadások programja.

Az országos magyar gazdasági egyesület által f. é. február hó 17, 18, és 19. napján, a Köztelek nagytermében tartandó gazdasági előadások programja:

I-5 nap. Február hó 17-én (csütörtök).

Délelőtt:

9—10^{1/2} óra: Dr. Kosutány Tamás: Műtrágyák és abraktermékek vizsgálata, különös tekintettel az 1895. évi XLVI. t.-c.-re.

10^{1/2}—12 óra: Rázsó Imre: Cukorrépamag tenyésztése.

Délután:

3—4 óra: Sporzon Pál: Újítások a mezőgazdasági gépeken. (A petroleum- és villamos-éke szerkezete és működése).

4—5 óra: Thaisz Lajos: Vetőmagvak vizsgálata, különös tekintettel az 1895. évi XLVI. t.-c.-re.

II-ik nap. Február hó 18-án (péntek).

Délelőtt:

9—11 óra: Jablonowski József: Őszi vetések legyarazitáinak kérdése, valamint az ellenük való védekezés.

11—12^{1/2} óra: Kerpely Kálmán: Istállótrágya kezelése és a komposzt; a zöldtrágyázás.

Délután:

3 órától Dr. Tangl Ferenc: Az átörökös életani alapja. (Kísérleti demonstrációk az állat-

élettan köréből; villamos vetéssel és Röntgen-sugarakkal). (Ezen égi előadás nem a Köztelek nagytermében, hanem a m. kir. állatorvosi akadémia épületében tartatik meg).

III-ik nap. Február hó 19-én (szombat).

Délelőtt:

9—11 óra: Nagy Vince: A tejszövetkezetekről.

11—12^{1/2} óra: Cserhádi Sándor: A gyomnövényekről.

Délután:

2^{1/2} órakor Gazdasági muzeum megtekintése.

A közeteli gazdasági előadásokban való részvétellel az OMGE. titkári hivatalánál február hó 14-éig lehet jelentkezni, amidőn is a jelentkezők sorrend szerint számozott igazolványokat kapnak, mely helyüket biztosítja.

A gazdasági előadások látogatása teljesen ingyenes és azokban minden OMGE. tag részt vehet.

Az országos magyar gazdasági egyesület földmivelési és növénytermelési szakosztálya mult hó 15-én látogatott ülést tartott a Közelken.

Az ülés első tárgyát képezte Cserhádi Sándor gazdasági akadémiai tanár azon javaslata, hogy miután külföldről óriási mennyiségű mag és egyéb szántóföldi termés hozatik be, a melyek nálunk is előállíthatók volnának, s a mely magvakért igen jelentékeny pénzüsszeget fizetnek a külföldnek, a szakosztály elhatározta, hogy a magkereskedőket, cukorgyárosokat stb. fel fogja szólítani amaz indokoknak közlésére, hogy miért adnak előnyt a külföldi termékeknek; a felvilágosítások beérkezése után módokat fog találni arra, hogy e magvak termelése idehaza is lehetővé tétessék.

Desseffy Aurél, Kodolányi Antal és Szilassy Zoltán felszólalásai után a szakosztály ez ügyben bizottságot küldött ki, mely javaslatot fog terjeszteni a megtartandó ankét elé.

Az ülés második tárgyát képezte az amerikai luczerna és lóhere behozatala ellen fogantatandó óvintézkedések megtétele.

Ezt a terményt évről-évre nagyobb mennyiségben hozzák be Amerikából és ez különösen nagy károkat okozott már eddig is.

Az Országos magyar gazdasági egyesület már a mult évben sürgetett a földmivelésügyi kormánytól oly irányú intézkedéseket, melyekkel e magvak forgalomba hozatala lehetetlenné tétessék.

A tárgyát Jeszensky Pál titkár ismertette, melyhez hozzászóllottak: Cserhádi Sándor, gróf Desseffy Aurél, dr. Dégen Árpád, Szilassy Zoltán, Kerpely Kálmán és Mauthner Ödön.

A szakosztály az előadó javaslatát elfogadta, azzal, hogy a földmivelésügyi minisztert felkéri, hogy a mag forgalomba hozatalát lehető legerélyesebb intézkedésekkel megakadályozza és hogy a gazdaságosság figyelme a legkiterjedtebb módon hívassék fel az amerikai luczerna- és lóheremag termeléséből származó karokra, valamint azon eszközökre, melyek a mag-

kereskedők visszaélései ellen rendelkezésre állanak.

Végül Cserhádi Sándor a műtrágyázásnak a kisgazdák körében való rendszeres terjesztéséről és trágyakezelésről szóló javaslatát adta elő, melyekhez a szakosztály rövid vita után hozzájárult.

Mezőgazdaságunk a párisi világkiállításon.

Magyarország mezőgazdaságára nézve rendkívül fontos, hogy az 1900. évben Párisban rendezendő világkiállításon, minél nagyobb számban legyen képviselve.

Éppen dohánytermelésünk keservesen sínyli máig is, hogy egyik legnagyobb dohánypiacunkat: Franciaországot (talán éppen az 1889.-diki párisi kiállításon való elmaradásunk miatt) elvesztette, s ki tudja, nem lesz-e segítségünkre a most készülő 1900.-diki világkiállítás, vagy valami szerencsés véletlen, hogy Franciaországot dohánykivitelünknek újra megnyerhessük.

S hogy dohánytermelésünk haladása, és dohányainknak használhatósága, versenyképessége a párisi kiállításon minél fényesebben legyen bemutatva: czélszerűnek tartanám, ha azon nemcsak a jövődék és a dohánykereskedelmi társaság, de az egyes nagy termelők is minél számosabban és önmaguk által e czélra különös gondal összeállított dohányokkal lennének képviselve, melyre nézve az előkészületek már az ideai termésnél megteendők és erre a dohányjövődék engedélye kikérendő lenne, ami — azt hiszem — nem fog nehézségbe ütközni.

A kormány ezáltal nagy szabású előkészületeket tesz, hogy Magyarország minél impozánsabban legyen képviselve, s Lukács Béla, a párisi kiállítás fíradhatlan kormánybiztosa, már több ízben tartott előadást a párisi kiállításon való részvételünkről.

Az országos magyar gazdasági egyesületben főleg a mezőgazdasági, erdészeti és kertészeti csoportokról beszélt, s érdemesnek tartjuk erről olvasóinkat is tájékoztatni, a következőkben:

A mezőgazdasági csoport egyesítve lesz az élelmezési iparágakkal. Ez megkönnyíti nekünk, úgy mond, hogy kidomorítsuk azt az eszmét, mely a kiállítás és csoportjának rendezésénél szemünk előtt lebeg, hogy tudniillik mezőgazdaságunkat nem mint egyszerű nyerstermelést, hanem mint értelemmel üzőtt mezőgazdaságot, illetve mint magas fokon álló mezőgazdasági ipart mutassuk be. Épen azért kiváló súlyt kell fektetnünk mezőgazdasági szakoktatásunk méltó bemutatására is.

A mezőgazdasági csoportban az élelmezési iparágakkal együtt összesen 1600 négyzetméter álland rendelkezésünkre. E terület felét körülbelül igénybe fogják venni az élelmezési iparágak, a hová a legerősebb iparaink tartoznak, mint a malmok, cukorgyárak, szeszgyárak stb., valamint a mezőgazdasági gépgyártás.

Tulajdonképeni nyerstermelésünk bemutatására tehát nem nagy terület áll rendelkezésünkre, a miből következik, hogy a legnagyobb gonddal kell megválogatnunk a kiállítandó cikkeket. Az az anyag, a mit bemutatunk, ki kell hogy fejezze a magyar

mezőgazdaság erejét, sokoldalúságát, specialitását és terményeinek kiváló minőségét Nagy súlyt óhajt fektetni ama termények megfelelő bemutatására, melyek máris a kivitel tárgyát képezik, vagy a melyeknél a kivitelképesség föltételei megvannak. Nagy súlyt helyez továbbá szőlőtermelésünk és boraszatunk méltó bemutatására.

Tervebe van véve egy borkóstoló csarnok föllállítása, a kormánybiztos közvetlen felügyelete alatt. A párisi kiállítás idejéig bizonyára lesz bőven kivitelképes borunk is, föl kell tehát használnunk e kínálkozó alkalmat, hogy hazánk borait a kiállításra összegyűlekező világközönségnek hamisítatlan tipikus minőségükben bemutassuk, s ez uton részünkre a veszendőbe ment régi piacokat visszahódítsuk, sőt újakat is szerezzünk.

Az állattenyésztést illetőleg még nincs végleg megállapítva, hogy élő állatok kiállítása lesz-e és mely állatokra, miután ily időleges kiállítások tartása tudvalevőleg a jövő állategészségügyi viszonyoktól függ. Valószínű azonban, hogy lókiállítás, talán tenyészmarhakiállítás is lesz. Állattenyésztésünk kiemelkedő részeit és specialitásainkat azonban bemutatathatjuk a rendes kiállítás keretében is.

Különös súlyt kell fektetnünk az állategészségügyi intézményünk bemutatására, melynek célja, hogy a külföldet meggyőzzük arról a gondosságról, melylyel e szakot kezeljük.

Mezőgazdasági termelésünk mellékágazatai között kiváló figyelmet érdemel a baromfityenyésztés is, melynek kiviteli szempontjából biztos jövője van Franciaországban.

Áttérve a második nagy csoportra, az erdészetre és erdőgazdaságra, földadatunkat itt is az kell, hogy képezze, hogy kellően bemutassuk az erdőkben fekvő nagy közgazdasági értéknek okszerű magas színvonalon álló kezelését, értékesítésének változosságát és különösen azokat a specialitásokat, melyekkel hirneves kiviteli fakeskedelmünk rendelkezik. E csoportban lesz bemutatandó a vadászat és halászat is.

A kertészeti csoportban is érdekesen fogunk megjelenhetni a diszkertészet, a konyhakertészet, gyümölcsstermelés alkalmas bemutatásával. Mind e csoportokban, tekintettel a hely korlátolt voltára, többnyire collectiv kiállításokkal kellend megjelenünk.

Befejezésül Lukács melegen aposztrofálta gazdaközönségünket, kifejezván reményét, hogy az, élénk részvétellel fog járulni a béke e nagy művéhez.

A lelkes éljenzés, melylyel e szavai találkoztak, ez irányban kedvező biztatásul szolgálhat.

Nemzetközi kiállítás Budapest.

A császári jubileum alkalmából Bécs városát az idén az idegeneknek nagy tömege fogja felkeresni. Hazafias kötelesség ezt az alkalmat felhasználni, hogy a Bécsset felkereső külföldieket arra indítsák, hogy a magyar székes fővárost felkeressék. Ez indította Budapest vezető iparos és kereskedő

körét arra, hogy „Nemzetközi Kiállítást” rendezzen Budapesten, az egészségügy, nép és hadsereg vélelmezés, sport és idegen forgalom részére, találmányok és újdonosságok külön kiállításával kapcsolatban.

A kiállítás rendezése alkalmat nyújt arra, hogy Magyarországon a kiállítás osztályait képező cikkekbe, az érdekelték és a nagy közönség egy szemléltető érdekes képet kapjanak és az egyes tárgyak készítmódjairól, felhasználásáról, továbbá az egyesek és a közszükséglet részére megfelelő módon való kihasználásáról tájékozást nyerjenek.

A kiállításra kerülő tárgyak a kiállítási bizottság által kinevezendő jury által megbíráltatnak és a jury ítélete alapján előnyeik és használhatóságaikhoz képest lesznek kitüntetve, hogy ezáltal a csekélyebb értékű vagy éppen értéktelen dolgoktól annál könnyebben megkülönböztethetők és a közjó érdekében annál inkább felhasználhatók legyenek.

Tekintetbe véve azt a nagy jelentőséget, a melyet a közegészségügyi ápolására vonatkozó köz- és magánberendezések a nép- és a hadsereg élelmezése, a sport művelése, az idegenforgalom fejlesztése a nemzetek és államok gazdasági fejlődésére, valamint a szociális kérdésnek legalább részben való megoldására gyakorolnak, továbbá azt, hogy a nevezett tényezők a modern kultúra előhaladásának hathatós támaszait képezik, állithatjuk, hogy e kiállítás hézagpótló vállalkozásnak tekinthető.

A kiállítás a városligetben lesz és május 15-étől szeptember 30-áig tart. Az eddigi ugy belföldi mint külföldi bejelentések után ítéve, a kiállítás kiváló sikerűnek ígérkezik.

Kérdések és feleletek.

5. Kérdés: Veszélyes-e a meleggágy fa részeinek carbolineummal való bemázolása?

Kérem a tek. szerkesztőséget, sziveskedjék értesíteni: nem jár-e veszélylyel a dohánypalánta nevelésére, ha a meleggágy fa részei, kívül-belől sötét carbolineummal vannak bemázolva?

Ha igen: olajos festék ráfestéssel el lehet-e a veszélyt kerülni?

Kiváló tisztelettel

A békésvármegyei földműves iskola igazgatója, Békés-Csabán.

Válasz az 5. kérdésre:

A meleggágy fa részeinek — a rovar elleni védekezés céljából — carbolineummal való bemázolása, a dohánypalántákra egyáltalán nem veszélyes, tehát a ráfestés szükségé fenn nem forog.

A meleggágyhoz tiszta, humusz teljes, lehetőleg új (erdei szűz) földet méltóztatásuk használni, mert a rovar elleni védekezésnek ez az első regulája.

Irodalom.

A magyar kiviteli czégek compendiumából, melyet a kereskedelmi miniszter megbízásából a kereskedelmi muzeum a külföld részére szerkesztett francia nyelven, nyolcz nyelvű tárgymutatóval, megjelent egyelőre a magyar nyelvű második kiadás. Ezt ezuttal nagyobb példányszámban nyomtattak ki, mint az első kiadást, hogy az érdeklődők megszezhessék. A tapasztalat ugyanis azt tanúsította, hogy — más ilyenmű munka hiányában ez a kiadvány a belföldön is hézagot pótol; tekintést nyújtott a magyar gyáriparról, a gyakorlati igényeknek megfelelő utmutatója volt a jelentősebb hazai ipari beszerzési forrásokhoz. Ehhez képest a kereskedelmi muzeum igazgatósága a második kiadásnál szélesebb keretben haladt; fölvetve nemcsak azokat az iparteleteket, melyek már tényleg és rendszeresen foglalkoznak kivittel, hanem az olyanokat is melyek csak a belföldnek dolgoznak ugyan de képesek arra, hogy alkalomadtán külföldi megrendeléseket is foganatosítsanak és általában versenyképességet tanúsítottak. Ehhez képest ezen kiviteli czimtar a második kiadásban 1905 kivitelképes magyar iparteletet sorol fel; 682 czéggel többet, mint az elsőben. Tetemesen több czéget ismertet, nevezetesen az italo- (114 helyett 201), az élelmi iparcikkek- (62 h. 112), a faárunknál és butoroknál (114 h. 184), a szövő és fonóiparnál (78 h. 130), ruházati iparnál (38 h. 86), a papírárunknál (48 h. 77), a bőrárunknál (67 h. 110), a vasnál és vasárunknál (99 h. 145), a fémeknél (39 h. 71), a gépeknél (77 h. 94), a horvát-szlavon-országi czégek- (79 h. 94). A kiadvány a *terménykivitelre* nem terjeszkedett ki az első kiadásban. Terményeink kivitele ugyan sokkal jelentékenyebb, mint gyártmányainké, de míg emez nagyrészt csak 1—2 évtized óta létezik, utmutatosokra és a kormány kezdeményezésére szoru, úgy, hogy ez a propaganda a kereskedelmi muzeum főfeladatát képezi — addig a terménykivitel régi hagyományok alapján, kellő szívettel működik, ismeri a piacait és a czégek rég rendelkeznek már a szükséges külföldi összekötésekkel. Ezért az intézet nem is látta szükségesnek ezen a téren intervenciálni és a terménykiviteli czégeket nem vette föl a czimtar első kiadásába. Amde a külföldről érkezett tudakozódások oly gyakran vonatkoztak a magyar terményekre, hogy a szerkesztőség a második kiadásba fölvette a fontosabb kiviteli cikkek a terményekből is, 38-féle állati és növényi terményre terjeszkedik ki és ezekre 1117 czéget sorol fel és pedig csakis elsőrendű czégeket. A külföldnek szánt francia kiadás, mely kilencz nyelvű tárgymutatóval és használati utatással van ellátva és már is tetemes számú pótlásokat tartalmaz, úgy hogy a harmadik kiadás számba mehet, most van sajtó alatt és néhány hét múlva ezer meg ezer példányban megy szét a külföldre, a honnan már is 1200-nál több példányt jegyeztek elző konzulátusaink és más érdeklődők.

VEGYESEK.

— **Lantay Iván ur,** Ausztráliában élő hazánkfia, egy rendkívül érdekes hosszabb levéllel örvendeztetett meg bennünket, amelynek — lapunk zártakor érkezvén — ezuttal csak a dohány évelőségére és dugványozhatóságára vonatkozó részét közöljük, mint eklatáns bizonyosságát annak, hogy eme felfedezésekről lapunkban már bőven kifejtett véleményünk Ausztráliában nemcsak bevált és az általunk előre jelzett eredményekre vezetett, sőt a messze világrészben valóságos diadalt aratott. A nagyérdékű levélnek többi részét jövő számunkban hozzuk.

— **Kinevezések.** A m. kir. pénzügy-minister **Kammer Károly** dohányáru-raktári kezelőt a központi dohányáru-raktárhoz gondnokká-, **Makk Ferencz** dohányjövédéki tisztet pedig ugyanoda kezelővé nevezte ki.

— **Az osztrák dohányjövédéki igazgatóság** évek óta egyik előzetes elölírója a „Magyar Dohányujság“-nak, s tudomásom van róla, hogy lapunkat ott nemcsak figyelemmel olvasták, hanem közleményeinkkel érdemlegesen foglalkoznak is, s éppen ez indít arra, hogy azokat az igen tisztelt urakat, akik az osztrák dohányjövédék élén állanak, s akikről meg vagyok győződve, hogy a legjelesebb szakértőkkel rendelkeznek, bátorodom egész tisztelettel arra figyelmeztetni, sziveskedjenek a jelenleg termelt magyar dohányokat egy kissé jobban szemügyre venni s azok égő képességét és a szivargyártáshoz való alkalmas voltát behatóan kipróbálni, — és ha sem a politikai tekintetek miatt, sem bizonyos ellenszenvből kifolyólag nem lesznek elfogultak a magyar dohányok iránt, akkor — én biztosan hiszem — hogy felismerve dohányainknak igen nagymérvű javulását és használhatóságát: a tőlünk átvenni szokott dohány mennyiségét nem fogják folyvást csökkenteni, sőt — saját jól felfogott érdekében — hajlandók lesznek az osztrák jövédék részére való termelési területet jövőre jelentékenyen megnagyobbítani. (D. V.)

— **A magyar dohánykereskedelmi részvénytársaság** f. é. január 25-én tartá rendes évi közgyűlést, amelyen az igazgatóság beszámolt a társaság múlt évi működéséről, s előterjeszté az 1897. évi mérlegszámát, mely szerint a társaság vagyona összesen 1,237,305 forint 55 kr., ezzel szemben a teher összesen 1,092,425 frt 40 kr., tehát a társaság múlt évi tiszta nyeresége volt 144,880 frt 15 kr.

— **Magyar dohány Spanyolországban.** A magyar dohányjövédék az utóbbi időben igen szép eredményeket ért el a magyarországi dohányokkal, melyek tetszetős alaku 100 kgr-mos csomagokban „Tabac orientál de la Regie royal Hongrois“ felirattal szállítatnak Spanyolországba, ahol ez a vágott dohány, a Pyrennei félsziget felé kiváló kellenőségnek örvend.

— **Az amerikai dohányok égési tartama.** A dohánykereskedelmi társaság alkalmazottja: **Schneer József,** aki — mint lapunk múlt számában már említettük — 17 évig Amerikában tartózkodott, s egyes államokban kizárólag szivargyártással foglalkozott és ezen szakmában kiváló ügyességre tett szert, többszörös gyakorlati próbák után, az amerikai dohányok égési tartamát akként állapítja meg, hogy a Havana dohánynak 5 perc, a Connecticut,

Pensylvania, Haritanik, Lital-Duesh, Rod-Island dohánynak pedig 3 $\frac{1}{2}$ perc az égési tartama. Amint mondja: vannak olyan Szumatra dohányok, amelyek egyáltalán nem égnék, s Amerikában, sok Szumatra dohányt csakis a szivar szépségére használnak, mert jónak nem jó, sőt izetlen, keserű, s a magyar dohányok közt vannak olyan levelek, amelyek sokkal különbek, mint sok Szumatra. Ehhez mi csak azt tehetjük hozzá, hogy ugyancsak kár, hogy ezekből a kitűnő jóságú szivarlevelekből jelenleg még csak oly kevés mennyiséggel rendelkezünk.

— **Olasz dohány.** A milánói cs. és kir. konzulátus jelenti, hogy az olasz kormány Dél-Amerikában igyekszik a dohánygyártmányoknak piacot szerezni; Argentiniában, Paraguayban és Uruguayban, Paata Roche buenos-aeresei cég fogják az eladást eszközölni. A nevezett cégek kötelezték magukat, hogy évenként egyenként 310.000 kgr. nyers dohányt és 81.000 kgr. dohánygyártmányt fognak a nevezett országokban elhelyezni.

— **Változott viszonyok.** A gondosan szerkesztett „Adóügyi szaklap“ legutóbbi száma közli a következő érdekes kis apróságot: „A nyáron olvastam a bárftai levéltárban egy 1683-ból származó reverzálist, melyben beisméri Saarsky András bárftai polgár, hogy az érény és a keresetynység ellen vétett, mert sokat dohányzott és feleségével rosszul bánt. Szánja és bánja bűneit és felhatalmazta „kedves felsőbbségét“, hogy abban az esetben, ha ocsmányi bűneibe visszaesnék és különösen ha ismét dohányozna, 40 frt pénzbírsággal büntetné, avagy a városból kiűzzék. — Most már nem igen büntetik a dohányzót, sőt a „kedves felsőbbség“ azt szereti, ha mennél többet dohányoznak a hű alattvalók és így mennél több jövedelem folyik az államkincstárba.“

— **Mennyi idő s a szivar?** A szivarról Gonzalo Fernandez de Ovideo y Valdez spanyol történetíró tesz először említést „Nicaragua története“ című művében, amely 1555-ben készült. „Az indiánusok ünnepi összejövetelek alkalmeval — írja a nevezett historikus — kiválasztják magukat chichával, vagyis kukoriczából készült borral, ehhez azután egy csomó káposztalevelet vesznek, mintegy hat hüvelyk hosszút és ujjnyi vastagságút. Ezeket a leveleket összegöngyölik, fonállal átkötik, aztán egyik végükön kissé leharapják, míg a másik végüket a szájukba dugják. A füstöt beszívják, egy darabig a szájukban tartják, majd ismét kifújják vagy pedig az orrukon eresztik ki.“

— **A legdrágább pipa** a persa sah pipája, melyet csak ünnepélyes alkalommal szokott használni. Smaragd és rubin díszítések vannak rajta s egészben véve mintegy 800.000 frt értéket képvisel.

— **Szivar-automaták.** A sokféle automatákhoz, amelyek gyufát, cukorkát, szappant, parfümöt, vasutijegyet és hasonló apróságokat adnak el, újabb és újabb osztrák pénzügyminiszter beleegyezésével Bécsben szivar-automaták jönnek forgalomba „cs. kir. kincstári dohány-el-árusító“ megtisztelő címmel. Ezekkel az automatákkal abba a kényelmes helyzetbe jut a közönség, hogy dohányzúkségeit a záróórak idején, ünnepnap délután és éjjel is ké-

nyelmesen beszerezheti. De a trafikosokra is igen előnyösök lesznek, mert felállíthatják automatáikat a nyilvános mulatók közelében és a piacokon is. A készülékben 4, 6, 8 és tizenkét szivart és cigarettet vagy dohányt tartalmazó csomagok lesznek. Az automaták felállítását már legközelebb megkezdik.

Szerkesztői üzenetek.

— **Kérem.** A tekintetes dohánybeváltó hivatali kezelő és beváltótiszt urakat teljes tisztelettel és bizodalommal felkérjük, hogy a beváltás ideje alatt — amidőn a legtöbb alkalom van a dohánytermelő közönséggel érintkezni — legyenek szivesek lapunkat a termelők figyelmébe ajánlani és a Dohányujság részére előfizetéseket gyűjteni, mi által lapunk terjesztésével az okszerű dohánytermelés haladását és a termelők jól felfogott érdekét fogják előmozdítani. — Szives fúradózsáik és becses jóakarataikért fogadják előre is hálás köszönetünket.

Belloczey István úrnak, Békés-Csabán. Nagybecsű levelét — mint mindenkor — őszinte örömmel vettem, s boldognak érzem magamat, hogy a dohányról irt jelentéssel. Méltóságod nagyrebecsült figyelmét kiérdemelhettem.

Vörös Sándor gazd. tanít. igazgató úrnak, Koloza-Monostoron. Lektőtelező becses sorait köszönettel vettem, s örülni fogok, ha a jelentésben kifejtett elvek, helyesléseivel találkozandnak. Nagyon örülnék, ha becses közleményeivel, Nagyságod, lapomat egyszer-mászor felkeresni sziveskednék.

Békés vármegyei földműves iskola igazgatóságának, B.-Csabán. Becses megkeresésre a kívánt választ, mai számunkban adjuk. A dohánytermelési fiók minta-telep működését nagy figyelemmel fogjuk kísérni, s mindenkor szivesen állunk az intézet rendelkezésére.

Lantay Iván úrnak, Cheshunt, Viktoria, Ausztrália. Becses levelével igen nagy örömet szerzett, s a nagyérdékű tudósításért fogadja meleg köszönetemet, addig is, míg leveléileg — a legközelebbi napokban — minden tekintetben bőven fogok válaszolni.

Felkérjük lapunk tisztelt barátait, hogy a dohánybeváltás eredményéről sziveskedjenek lapunkat minél számosabban és minél részletesebben tudósítani.

Az országos gépész-egyesület

a gépészet minden ágában
kellőleg szakavatott

gépészeket

minden időben díjtalanul
elhelyez

Budapest, VI. Váci-körút 33. szám.

Dohányzsinórok

és

báلكötelek,

géphevederek, tömlők,
szövő-fonál, zsákmadzag,
tisztító-kócs és kender,
juteárak, borszűrő-zsák,
elsőrendű dupla vitorla-
vászonból készült kezelési
zsákok,

vizmentes takarók és ponyvák
és
egyéb gazdasági cikkek

a legszolidabb vizsgálat mellett

gyári áron kaphatók

BERGER TESTVÉREK

juteárak és zsákok gyári raktárában

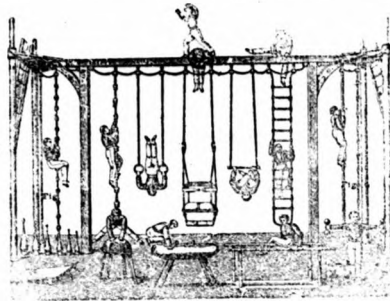
Budapest, V., Árpád utca 12. szám.

Az osztrák-magyar kenderfonó és zsiné-
gyárak gyártmányai központi raktárában
elarusítása.

A szegedi kenderfonógyár részvénytársaság
magyarországi vezérképviselete és főraktára.

(3—)

Sürgőnyezim:
KÖTÉLGYÁR
Budapest.

TELEFON:

62—13.

Legjobb és legmegbízhatóbb minőségű

lópokróczokat

ajánl a

BLEIER és WEISZ kötélgártó cég BUDAPESTEN.

Raktár és iroda: VII., Károly-körút 7. sz.

Továbbá: magyar bácskai kenderből készült
gazdasági kötélarút,

valamint: kocsizó lóhálók, szánhálók, gabonaszákok, vízhatlan ponyvák,
kender, csepű, vászontömlők, itató- és tűzvedrek, **torna-eszközök,**
cocus futószőnyegek és lábtörlők, ruhaszáritó kötelek. — Lawn-tennis
hálók, fogolyhálók stb. e szakmába vágó árúkat a legjutányosabb eredeti
gyári áron.

Képes arjegyzék kivanatra bérmentesen küldetik. — Vidéki megrendelések
pontosan eszközölteknek. (3—)

„EGYETÉRTÉS”

XXXI. évfolyam.

POLITIKAI NAPILAP.

XXXI. évfolyam.

Csávozszy Lajos

tulajdonos és felelős szerkesztő.

Kossuth Ferencz

főmunkatárs.

Ez a magyar művelt gazda-közönség lapja!

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olesó eszközeivel, hogy magának egyszerre tömegesen csakhamar újra elmaradó új előfizetőket szerezzen, hanem mindenkor kellő színvonalon álló közleményei, gyvere, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításai által iparkodik régi jó hírnevét, mint hazánk legelső rangu napilapja, állandóan fenntartani, hogy ez uton ne csak régi előfizetőit kapcsolja állandóan magához, hanem közönségét új hódítások által évről-évre maradóan meg is szaporítsa.

Hogy ezt a célt elérjük, erre nézve legnagyobb tömaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalon majdnem annyi betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán s így az Egyetértés egy rendes 8 oldalos lapja annyi közleményt tartalmaz, mint ha a kisebb lapok 24 oldalon jelennek meg, a mi azonban csak ünneppapokon történik. Ilyenkor az Egyetértés 12—20, illetőleg a kisebb alakban számítvá 35—40 oldalnyi terjedelmű.

Csakis a lap ily nagy méretei teszik lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósításokat közöljön, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének. Így általánosan ismeretes, hogy az Egyetértés országgyűlési tudósításai e nemből a legteljesebbek, nemcsak a tudósítások kimerítő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságnál és részrehajlatlanságnál fogva is, mely e tudósításokat minden pártszínezetű olvasó előtt is élvezetessé teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkívül bő tárcza- és regényrovata. Az Egyetértés állandóan a legkittünőbb regényeket közli, részint eredeti, részint a modern világirodalom remekeiből válogatva elsőrangú műfordítók

fordításában. Az egy év alatt közölt regények 400—500 nyomtatott ivre, vagyis 40—50 rendes regénykötetre rúgnak. Ily 40—50 kötet regény bolti ára legalább ugyanannyi forint.

Ha most még tekintetbe vesszük az Egyetértésnek mindenkor közéletünk kitünőségei és elsőrangú publiciszták által írott vezércikkeit és egyéb politikai közleményeit, bő hírvonalait, eredeti táviratalt az ország és a világ minden részében levő saját levelezőtől, továbbá a vasárnaponként megjelenő s egy-egy szaklapot pótló „Irodalom”, „Tanügy” és „Mezőgazdaság” című országos hírvonalakat s végül az Egyetértés legjobbban informált közgazdasági, ipari és mezőgazdasági rovatait s megbízható tőzsdei tudósításait, bátran kimondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak egyetlen organuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégíteni képes.

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Egész évre — — — — 20 frt Negyed évre — — 5 frt — kr.
Fél évre — — — — 10 „ 1 hóra — — — — 1 „ 80 „

Előfizetők legzélszerűbben postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapestben intézendők

Tisztelettel

az „EGYETÉRTÉS” kiadóhivatala
Budapest, Papnövelde-utca 8. sz.

(3—)